

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/223/2016
Identifikačné číslo spisu:	5113243149
Dátum vydania rozhodnutia:	25.10.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:5113243149.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ I., bývajúceho v J., 2/ Q., bývajúcej v J., proti žalovanej Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, zastúpenej advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, o určenie neplatnosti ustanovení zmluvy o úvere, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18 C 341/2013, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 10. februára 2016 sp. zn. 7 Co 563/2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 10. februára 2016 sp. zn. 7 Co 563/2015 v napadnutom potvrdzujúcom výroku a vo výroku ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a v závislom výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c m u v tomto rozsahu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa žalobou po pripustení zmeny petitu žaloby uzneseniami Okresného súdu Žilina z 11. mája 2015 č. k. 18 C 341/2013-198 a z 25. júna 2015 domáhali určenia, že ustanovenia bodu 11.1.1 v spojení s ustanoveniami 11.1.1.1, 11.1.1.2, 11.1.1.3 a 11.1.1.4, bodu 11.1.2, bodu 11.1.3 v spojení s ustanoveniami 11.1.3.1 a 11.1.3.2, bodu 11.3.1, bodu 11.4.1 v spojení s ustanoveniami 11.4.1.1, 11.4.1.3, 11.4.1.5, 11.4.1.8, 11.4.1.9, 11.4.1.12 a 11.4.1.16, bodu 9.2.1 v spojení s ustanoveniami 9.2.1.1, 9.2.1.2, 9.2.1.4, 9.2.1.5, 9.2.1.6, 9.2.1.7, 9.2.1.8 a 9.2.1.9, bodu 9.2.2, bodu 9.2.3, bodu 12.5 a bodu 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru č. XX/XXX/XX z 29. septembra 2005, sú neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve a sú absolútne neplatné. Zároveň žiadali, aby súd uložil žalovanej povinnosť prostredníctvom predsedu a ďalšieho člena jej predstavenstva a predsedu jej dozornej rady ospravedlniť sa žalobcom za porušenie ich práv vyplývajúcich im z predpisov na ochranu spotrebiteľa, ktorých porušenie spočíva v zakomponovaní neprijateľných podmienok do obsahu spotrebiteľskej zmluvy o poskytnutí úveru č. XX/XXX/XX z 29. septembra 2005, do piatich dní od právoplatnosti rozsudku a nahradiť žalobcom trovy konania.

2. Okresný súd Žilina rozsudkom z 3. júla 2015 č. k. 18 C 341/2013-263 určil, že ustanovenia bodu 11.1.1 v spojení s ustanoveniami 11.1.1.1, 11.1.1.2 a 11.1.1.4, bodu 11.1.2, bodu 11.4.1 v spojení s

ustanoveniami 11.4.1.1, 11.4.1.3, 11.4.1.5, 11.4.1.8, 11.4.1.9, 11.4.1.12 a 11.4.1.16, bodu 9.2.1 v spojení s ustanoveniami 9.2.1.1, 9.2.1.2, 9.2.1.4, 9.2.1.5, 9.2.1.6, 9.2.1.7, 9.2.1.8 a 9.2.1.9 a bodu 9.2.2 zmluvy o poskytnutí úveru č. XX/XXX/XX z 29. septembra 2005 sú neplatné, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol citáciu ustanovenia § 261 ods. 3 písm. d/, § 497 a § 265 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov, § 25 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení neskorších predpisov, čl. 3 ods. 1 a 2 smernice Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, § 52 ods. 1, § 53 ods. 1 a 4, § 3 ods. 1 a § 37 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov a § 80, § 153 ods. 3 a 4 a § 372p ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) a uviedol, že vykonaným dokazovaním mal preukázať, že 29. septembra 2005 žalobcovia ako dlžníci uzavreli so žalovanou ako veriteľkou zmluvu o poskytnutí úveru č. XX/XXX/XX (ďalej len „zmluva“) do výšky 420 000,- Sk, ktorú posúdil ako tzv. absolútny obchod, na ktorý sa nevzťahujú ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ale ustanovenia Obchodného zákonníka, avšak zároveň ide o spotrebiteľskú zmluvu, preto je na tento typ zmluvy nutné aplikovať smernicu Rady č. 93/13/EHS. Uviedol, že žalobcovia ako spotrebiteľia majú na požadovanom určení naliehavý právny záujem, pretože ich zmluvný vzťah so žalovanou existuje od roku 2005 a bude trvať ešte niekoľko rokov a ich spotrebiteľské práva bez takéhoto určenia sú ohrozené a sú v právnej neistote. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že vzhľadom na deň uzavretia zmluvy nie je možné na vec aplikovať Občiansky zákonník, preto nie je možné ani určiť neprijateľnosť zmluvných podmienok, aj keď samotné určenie neprijateľnosti podmienok spôsobuje ich neplatnosť v zmysle platnej právnej úpravy. Z tohto dôvodu sa nezaoberal určením neprijateľnosti zmluvných podmienok, ale iba ich (ne)platnosťou a preto žalobu v časti týkajúcej sa určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok zamietol. Uviedol, že ustanovenia zmluvy uvedené vo výroku rozhodnutia sú neplatné z dôvodu, že spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcov ako spotrebiteľov, sú v rozpore s dobrými mravmi a zásadami poctivého obchodného styku a ustanovenia bodu 9.2.1 v spojení s ustanoveniami 9.2.1.1, 9.2.1.2, 9.2.1.4 až 9.2.1.9 tiež spôsobujú neprimerané obmedzenia v živote žalobcov, sú šikanózne, v rozpore so zákonom, hraničia s únosnosťou ľudských práv, do ktorých neprimerane zasahujú a bod 9.2.2 zmluvy je v rozpore so zákonom. Nestotožnil sa s námietskou žalovanej, že žalobu treba považovať za predčasnú, pretože žalobcovia by boli v ďalšom období (do splatenia úveru) v neistote a šikanózne obmedzovaní zmluvnými podmienkami. Žalobu zamietol v časti určenia neplatnosti ustanovenia bodu 11.1.1 v spojení s ustanovením 11.1.1.3, bodu 11.3.1, bodu 9.2.3, bodu 12.5 a bodu 4.6 zmluvy z dôvodu, že tieto sa nepriechia dobrým mravom ani neobchádzajú zákon a v časti o uloženie povinnosti ospravedlnenia z dôvodu, že platná právna úprava neumožňuje spotrebiteľovi požadovať morálnu satisfakciu (ospravedlnenie) za uvedené porušenie spotrebiteľských práv. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

3. Krajský súd v Žiline na odvolanie žalobcov a žalovanej rozsudkom z 10. novembra 2016 sp. zn. 7 Co 563/2015 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch, ktorými určil neplatnosť jednotlivých ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru, potvrdil. Výrok, ktorým žalobný návrh o určenie neprijateľnosti podmienok a o určení neplatnosti a neprijateľnosti ustanovenia bodu 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru zamietol, zmenil tak, že určil, že ustanovenia bodu 11.1.1 v spojení s ustanoveniami 11.1.1.1, 11.1.1.2 a 11.1.1.4, bodu 11.1.2, bodu 11.4.1 v spojení s ustanoveniami 11.4.1.1, 11.4.1.3, 11.4.1.5, 11.4.1.8, 11.4.1.9, 11.4.1.12 a 11.4.1.16, bodu 9.2.1 v spojení s ustanoveniami 9.2.1.1, 9.2.1.2, 9.2.1.4, 9.2.1.5, 9.2.1.6, 9.2.1.7, 9.2.1.8 a 9.2.1.9 a bodu 9.2.2 zmluvy o poskytnutí úveru sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami, ustanovenie bodu 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru je neprijateľnou podmienkou a je neplatné. Výrok o trovách konania zmenil a žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcom trovy konania vo výške 72,92 eur do troch dní k rukám ich právneho zástupcu. Posledným výrokom vyslovil, že zamietajúci výrok v časti určenia bodu 11.1.1.3, 11.1.3, 11.3.1, 9.2.3, 12.5 zmluvy a výrok, ktorým zamietol návrh na ospravedlnenie „zostáva nedotknutý“. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že na prejednávajúcu vec nie je možné aplikovať ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože právna úprava spotrebiteľských zmlúv bola do Občianskeho zákonníka zavedená zákonom č. 150/2004 Z.z. s účinnosťou od 1. apríla

2004 a aj keď tento zákon za spotrebiteľské zmluvy výslovne neoznačil aj zmluvy podľa iných predpisov ako Občianskeho zákonníka, tieto zmluvy mali charakter spotrebiteľských zmlúv v zmysle už vtedy platného ustanovenia § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa. Výslovné označenie ostatných typov zmlúv (neupravených v ôsmej časti Občianskeho zákonníka) za spotrebiteľské zmluvy bolo uskutočnené na základe zákona č. 568/2007 Z.z., pričom v zmysle prechodného ustanovenia § 879j Občianskeho zákonníka sa týmito ustanoveniami spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2008. Ak teda predmetná úverová zmluva bola uzavretá pred 1. januárom 2008, jej posúdenie možno vykonať v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich spotrebiteľské zmluvy. Na základe zákona č. 575/2009 Z.z. s účinnosťou od 1. marca 2010 bolo do Občianskeho súdneho poriadku zavedené ustanovenie § 153 ods. 4 O.s.p., v zmysle ktorého bol súd oprávnený vysloviť vo výroku svojho rozhodnutia neprijateľnosť zmluvnej podmienky. Časová pôsobnosť noriem civilného procesného práva je vybudovaná na zásade, že nadobúdajú túto pôsobnosť dňom svojej účinnosti a ak zákon neustanoví inak, nová právna úprava platí aj pre konania, ktoré boli začaté pred jej účinnosťou. Na základe týchto skutočností odvolací súd podľa § 220 O.s.p. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že okrem neplatnosti vo výroku uvedených ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru vyslovil aj ich neprijateľnosť, a uviedol, že dôvody, pre ktoré súd prvej inštancie konštatoval ich neplatnosť, sú zároveň dôvodmi neprijateľnosti týchto zmluvných podmienok v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou nedostatočného odôvodnenia záverov súdu prvej inštancie týkajúcich sa neplatnosti zmluvných ustanovení. Podľa jeho názoru okresný súd dostatočne podrobne uviedol skutočnosti na ktoré bol pri posúdení uvedenej zmluvy ako spotrebiteľskej povinný prihliadať, aké parametre by tento spotrebiteľský vzťah mal spĺňať a následne v jednotlivostiach vo vzťahu ku každému ustanoveniu zmluvy sa dostatočne dôsledne zaoberal hodnotením splnenia týchto kritérií. Odvolací súd sa s jeho závermi v celom rozsahu stotožnil a v podrobnostiach na ne poukázal (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.). Námietku nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Vo vzťahu k výroku rozsudku súdu prvej inštancie o určení neprijateľnosti a neplatnosti ustanovenia bodu 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru podľa názoru odvolacieho súdu zmluva neuvádza dostatočne určitým spôsobom dôvod a spôsob zmeny poplatkov spojených s poskytnutím úveru, ale pripúšťa rôzny výklad čo do pojmu „miera rizika klienta“, ktorý nie je nikde špecifikovaný, v dôsledku čoho neumožňuje žalobcom ako spotrebiteľom predpokladať obsah zmien úrokovej sadzby v budúcnosti a v právnom vzťahu s dodávateľom ich výrazne znevýhodňuje. Preto dospel k záveru, že ustanovenie bodu 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a z tohto titulu je neplatné. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 238 ods. 1 a 3 O.s.p. a dôvodnosť z ustanovení § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ O.s.p. Navrhla, aby dovolací súd rozsudky oboch súdov nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Súdom oboch inštancií vytýkala, že ich rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), pokiaľ žalobu v celom rozsahu nezamietli pre absenciu naliehavého právneho záujmu podľa § 80 písm. c/ O.s.p. V rozsiahlom dovolaní s odkazmi na súdne rozhodnutia krajských súdov, najvyššieho a ústavného súdu zopakovala, že naliehavosť právneho záujmu na požadovanom určení nemôže byť založená na teoretickej obave žalobcov o možnosti uplatnenia vybraných zmluvných ustanovení zo strany žalovanej voči nim, ani na tom, že sa žalobcovia ako úveroví dlžníci snažia prostredníctvom súdu ochrániť pred možnými následkami ich vlastného dolôzneho konania. Naliehavý právny záujem výlučne na určení neplatnosti neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve nemôže byť daný u spotrebiteľa bez toho, aby sa zároveň domáhal ochrany svojich individuálnych spotrebiteľských práv. Vyhovením takejto žalobe sa nerieši stav neistoty v rámci právneho postavenia žalobcov, ohrozenie ich práva nie je odstránené a rozhodnutie o danej určovacej žalobe neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti ich právneho vzťahu. Zároveň namietla, že odvolací súd konal v rozpore s § 213 ods. 2 O.s.p., keď v napadnutom rozsudku použil zákon č. 568/2007 Z.z. a nevyzval strany k jeho možnému použitiu, pretože ide o právny predpis, ktorý pri doterajšom rozhodovaní nebol použitý a jeho aplikácia mala v napadnutom rozsudku zásadný význam. Žalovaná svoje dovolanie odôvodnila tiež tým, že konanie je postihnuté inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Zastáva názor, že pokiaľ súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí len všeobecným a bezobsažným spôsobom konštatoval, že ustanovenia

zmluvy o poskytnutí úveru sú neplatné pre ich domnelý rozpor s dobrými mravmi, bližšie nekonkretizovaným zákonom, ľudskými právami či z dôvodu značnej nerovnováhy v neprospech spotrebiteľa, bez uvedenia širších súvislostí a náležitej argumentácie založenej na vykonanom dokazovaní, jeho rozhodnutie nespĺňa kritéria na riadne odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a je nepreskúmateľné. Touto vadou zároveň trpí aj rozhodnutie odvolacieho súdu, pretože za takéhoto stavu bola aplikácia ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. na prejednávajúcu vec odvolacím súdom absolútne nepostačujúca. Napokon obom súdom nižších inštancií vytýkala, že konanie zaťažili vadou zmätočnosti v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ a d/ O.s.p. (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Podľa jej názoru medzi stranami bola platne dojednaná rozhodcovská doložka, preto prejednávaná vec nepatrí do právomoci súdov. Taktiež poukázala na skutočnosť, že žalobcovia sa určenia neplatnosti ustanovenia bodu 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru domáhali skôr podanou žalobou, konanie o ktorej bolo pre nedostatok súdnej právomoci zastavené uznesením Okresného súdu Žilina zo 16. apríla 2014 č. k. 18 C 257/2013-111. Žalobcovia konanie pred rozhodcovským súdom neiniciovali, ale totožného nároku sa domáhali novou žalobou, o ktorej bolo rozhodnuté rozsudkom z 3. júla 2015 č. k. 18 C 341/2013-263. Z tohto dôvodu má za to, že konanie je postihnuté procesnou vadou v zmysle § 237 ods. 1 písm. d/ O.s.p. Podaním doručeným dovolaciemu súdu 22. júla 2016 dovolateľka navrhla odložiť právoplatnosť napadnutého rozsudku.

5. Žalobcovia 1/ a 2/ sa k dovolaniu žalovanej nevyjadrili.

6. Uznesením zo 6. júna 2017 sp. zn. 4 Cdo 223/2016 Najvyšší súd Slovenskej republiky odložil právoplatnosť rozsudku Okresného súdu Žilina z 3. júla 2015 č. k. 18 C 341/2013-263 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 10. februára 2016 sp. zn. 7 Co 563/2015 do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní žalovanej.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov - ďalej len „C.s.p.“), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo.

8. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C.s.p., ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia veta prvá, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

9. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok. Najvyšší súd Slovenskej republiky, prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C.s.p. už podľa tohto zákona. Keďže však dovolanie v prejednávannej veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016 (23. mája 2016), podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov Civilného sporového poriadku o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (čl. 2 ods. 1 a 2 C.s.p.), ako aj o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (čl. 3 ods. 1 C.s.p.).

10. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

11. V prejednávannej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého

stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

12. V posudzovanej veci odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil vo výroku, ktorým určil neplatnosť v ňom konkretizovaných zmluvných ustanovení, a zmenil vo výroku, ktorým žalobu zamietol v časti o určenie neprijateľnosti týchto ustanovení a o určenie neprijateľnosti a neplatnosti ustanovenia bodu 4.6 zmluvy o poskytnutí úveru. Dovolanie podľa § 238 ods. 1 a 3 O.s.p. je preto prípustné.

13. Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 ods. 1 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré v prípade ich opodstatneného uplatnenia alebo zistenia dovolacím súdom vedú k zrušeniu dovolaním napadnutého rozhodnutia. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

14. Vzhľadom na obsah dovolania ako aj na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto zákonnom ustanovení. V zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné a teda aj dôvodné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

15. Pri posudzovaní existencie namietanej vady konania podľa § 237 písm. a/ O.s.p. (rozhodlo sa vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov) dovolací súd vychádzal z ustanovenia § 7 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány, ako i z ustanovenia § 104 ods. 1, druhá veta pred bodkočiarkou O.s.p., podľa ktorého ak vec nespadá do právomoci súdov, alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu. Potrebné je však zdôrazniť, že s touto námietkou žalovanej sa už v tomto konaní vysporiadal odvolací súd vo svojom uznesení z 29. mája 2014 sp. zn. 9 Co 320/2014 (na ktoré dovolací súd v plnom rozsahu odkazuje), kde o.i. konštatoval aj to, že rozhodcovskú zmluvu, od ktorej žalovaná odvodzuje právomoc rozhodcovského súdu podpísal len žalobca 1/ a nemožno ju vzťahovať aj na žalovanú 2/, ktorá rozhodcovskú zmluvu nepodpísala. Námietka žalovanej, že v konaní došlo k vade podľa § 237 ods. 1 písm. a/ O.s.p. je preto nedôvodná.

16. Dovolateľka namieta tiež vadu uvedenú v ustanovení § 237 ods. 1 písm. d/ O.s.p. K tomuto dovolateľkou namietanému dôvodu treba uviesť, že prekážka rozsúdenej veci (*rei iudicatae* - § 159 ods.

3 O.s.p.) patrí k procesným podmienkam konania a jej existencia v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania. Jej podstata spočíva v tom, že právoplatný rozsudok predstavuje vec rozsúdenú, v ktorom prípade sa vylučuje možnosť totožnú vec znovu prejednať a o nej rozhodnúť. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z akých už bol pôvodne uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku). O totožnosť účastníkov ide najmä vtedy, ak v novom konaní ide o ten istý nárok medzi tými istými účastníkmi. Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania, či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie.

17. Dovolateľka túto vadu konania namieta vo vzťahu k určení neplatnosti bodu 4.6 zmluvy s tým, že žalobcovia sa už žalobou z 18. septembra 2013 domáhali určenia neplatnosti tohto bodu zmluvy, kedy konanie o tejto žalobe bolo vedené na Okresnom súde Žilina. Z obsahu dovolania však podľa tvrdenia samotnej dovolateľky vyplýva, že toto konanie bolo právoplatne zastavené uznesením zo 16. apríla 2014 č. k. 18C 257/2013-111. Žalovaná tak bezdôvodne namieta existenciu vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. d/ O.s.p., pretože medzi účastníkmi tohto konania nebolo súdom meritórne rozhodnuté vo vzťahu k namietanému bodu 4.6 zmluvy.

18. Žalovaná v dovolaní ďalej namieta, že odvolací súd v napadnutom rozsudku použil právny predpis - zákon č. 568/2007 Z.z., ktorý pri doterajšom rozhodovaní nebol použitý, a v rozpore s § 213 ods. 2 O.s.p. nevyzval účastníkov konania na vyjadrenie sa k jeho možnému použitiu, ktorého aplikácia mala v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu zásadný význam.

19. Po preskúmaní obsahu spisu dospel dovolací súd k záveru, že odvolacie konanie je postihnuté vadou v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., pretože odvolací súd v konaní nepostupoval v súlade s ustanovením § 213 ods. 2 O.s.p.

20. Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 213 ods. 2 O.s.p. ustanovuje, že ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

21. Zabrániť vydávaniu „nepredvídateľných“ rozhodnutí má (malo) vyššie citované ustanovenie § 213 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého musí odvolací súd postupovať vtedy, keď dospeje k záveru, že sa na vec - podľa jeho názoru - vzťahuje také ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní zo strany súdu prvej inštancie nebolo použité, je však pre rozhodnutie vo veci určujúce. Účastníkovi konania sa tak vytvára možnosť vyjadriť sa k novej aplikácii doposiaľ nepoužitého ustanovenia, resp. inštitútu na zistený skutkový stav. Tým, že bude môcť až po samotné rozhodnutie argumentovať a predvídať možné rozhodnutie súdu, posilňuje sa jeho právo na spravodlivý proces.

22. Nutnosť sprístupnenia odlišného právneho názoru účastníkom vyplýva aj z faktu, že odvolateľ svojím odvolaním brojí proti určitému skutkovému stavu a jeho právnomu posúdeniu, ako k nemu dospel súd prvej inštancie; protistrana sa potom vyjadruje k argumentácii obsiahnutej v odvolaní. Argumentácia odvolateľa aj protistrany sa teda vzťahuje k napadnutému prvoinštančnému rozhodnutiu, pričom žiadny z nich v čase, keď podáva odvolanie alebo vyjadrenie k nemu, nemôže predpokladať, či odvolací súd zaujme iný právny názor, akú bude mať tento právny názor podobu a aké skutkové a právne dôvody by z hľadiska tohto odlišného právneho názoru mali byť relevantné.

23. K právnym dôsledkom nerešpektovania citovaného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom pod R 33/2011 konštatoval, že pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníka konania v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom od 15. októbra 2008, aby sa vyjadril k možnému použitiu tohto ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, odňal účastníkovi

konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

24. V prejednávanej veci je zrejmé, že súd prvej inštancie žalobu v časti o určenie neprijateľnosti napadnutých zmluvných ustanovení zamietol, pretože podľa jeho právneho názoru sa na zmluvu o poskytnutí úveru s ohľadom na čas jej uzavretia nevzťahovali ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. apríla 2004 ani ustanovenia § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., ktoré v čase uzavretia zmluvy neplatili, a teda nebolo možné určiť neprijateľnosť týchto ustanovení. Svoje rozhodnutie založil na aplikácii ustanovení § 3 a § 37 Občianskeho zákonníka a § 265 Obchodného zákonníka, pričom určil len neplatnosť týchto zmluvných podmienok bez toho, aby sa vecou zaoberal z hľadiska určenia ich neprijateľnosti. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie pri právnom posúdení veci aplikoval zákon č. 568/2007 Z.z., ktorým bolo novelizované ustanovenie § 52 Občianskeho zákonníka rozšírením definície pojmu spotrebiteľské zmluvy a do Občianskeho zákonníka bolo zavedené ustanovenie § 879j Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého sa ustanoveniami tohto zákona spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2008. Podľa názoru odvolacieho súdu bolo potrebné na prejednávanú vec v súlade s princípom okamžitej aplikability procesnoprávných noriem takisto aplikovať ustanovenia § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., ktoré boli do Občianskeho súdneho poriadku zavedené na základe zákona č. 575/2009 Z.z. s účinnosťou od 1. marca 2010. Odvolací súd potom posudzoval vec podľa § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, 3 a 4 a § 879j Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. januára 2008 a § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. a zamietajúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie zmenil, pričom z odôvodnenia jeho rozhodnutia nie je možné zistiť, či tieto ustanovenia aplikoval aj vo vzťahu k potvrdzujúcemu výroku.

25. Keďže aplikácia ustanovenia § 52 ods. 1 a § 53 ods. 1, 3 a 4 a § 879j Občianskeho zákonníka v znení zmenenom na základe zákona č. 568/2007 Z.z. a § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. bola pre výsledok sporu rozhodujúca, mal odvolací súd postupovať v súlade s § 213 ods. 2 O.s.p. a umožniť účastníkom vyjadriť sa k možnej aplikácii týchto ustanovení. Zo spisu ale vyplýva, že odvolací súd takto nepostupoval, v dôsledku čoho účastník konania v danej procesnej situácii nemal možnosť namietať správnosť tohto „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní. Týmto nesprávnym procesným postupom odvolací súd zaťažil konanie vadou zmätočnosti spočívajúcou v odňatí možnosti žalovanej konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

26. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. So zreteľom na uvedené dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu v napadnutých výrokoch a tiež od neho závislé rozhodnutie o trovách konania a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 C.s.p.). Vzhľadom na výskyt tejto procesnej vady konania nemal dovolací súd možnosť pristúpiť k posúdeniu ďalších dovolacích námietok (§ 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p.).

27. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C.s.p.).

28. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.